

În conformitate cu prevederile art. 14 alin. (2) din Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor, cu modificările și completările ulterioare, Consiliul adoptă următoarea:

DECIZIE

Nr. C10.....

Data: 2025

Prin contestația înregistrată la CNSC cu nr. ..., formulată de către ..., cu sediul social și punct de lucru în ..., având cod unic de înregistrare RO... și număr de înregistrare la Oficiul Registrul Comerțului ..., reprezentată legal de administrator .., împotriva rezultatului procedurii de atribuire consemnat în Raportul procedurii nr., publicat în SEAP la data de ..., privind procedura de licitație deschisă, online, organizată în vederea atribuirii contractului de achiziție publică având ca obiect „Furnizare aparate pentru fizioterapie și recuperare medicală” – în referire la lotul 3, cod CPV 33100000-1, de către ..., cu sediul în ..., în calitate de autoritate contractantă, s-a solicitat:

- Anularea comunicării privind rezultatul aplicării procedurii, precum și a tuturor actelor subsecvente și/sau conexe, în ceea ce privește declararea drept admisibilă și câștigătoare a ofertei depuse de ... la lotul 3;

- Anularea procedurii de atribuire, având în vedere că nicio ofertă tehnică depusă nu este conformă cu solicitările autorității contractante, mai ales în contextul în care:

- ... a beneficiat de clarificări suplimentare care nu au fost oferite celorlalți ofertanți, creând un avantaj nejustificat;

- revenirea la etapa tehnică și solicitarea de clarificări suplimentare ar fi putut determina modificarea propunerii tehnice inițiale, ceea ce, conform art. 134 alin. (6) din HG 395/2016: *„În cazul în care ofertantul modifică, prin răspunsurile pe care le prezintă comisiei de evaluare potrivit dispozițiilor alin. (1), conținutul propunerii tehnice sau propunerii financiare, oferta sa va fi considerată neconformă.”*

CONSILIUL NAȚIONAL DE SOLUȚIONARE A CONTESTAȚIILOR,

asupra cauzei de față, constată următoarele:

Consiliul a fost legal sesizat și este competent, potrivit dispozițiilor art. 12 alin. (1) din Legea nr. 101/2016, să soluționeze contestația de față, prin care ... reclamă rezultatul procedurii de atribuire în referire la lotul 3, solicitând cele de mai sus.

Contestatorul susține că potrivit raportului procedurii nr. ..., document urcat în platforma SEAP la data ..., au participat următorii operatori economici: ... și În urma evaluării documentelor de calificare și a propunerilor tehnice, comisia de evaluare a admis oferta operatorului ... iar oferta depusa de ... a fost declarată neconformă.

... a înaintat o cerere Autorității Contractante ..., pe email la adresa ... la data de ..., pentru a permite studierea dosarului achiziției. Această cerere a fost acceptată, documentele solicitate fiind transmise pe cale electronică.

În urma studierii documentației depusă de ofertantul ..., contestatorul a observat că produsul ofertat și documentele depuse de către acesta nu respectă toate cerințele tehnice solicitate prin caietul de sarcini și că autoritatea contractantă ar fi oferit avantaje nejustificate pentru ... reprezentând încălcarea principiului tratamentului egal.

Contestatorul prezintă motivele pentru nerespectarea caietului de sarcini:

1. Cerințele:

- Elemente de stimulare: mâner stimulare, casti, monitor vizuale;
- Kit complet pentru start EMG/NCS;
- Softuri analiza EMG/NCS;
- Transformator izolator 220V/50 Hz;
- Troleu integrat pentru sistem.
- Imprimanta conectata la USB (laser sau ink jet)
- Software conducere nervoasa (motor, senzorial, senzorial/motor combinat, unda F, unda H, reflex clipire, stimulare repetitiva, studii Inching, inervare anormala, interval R-R, raspuns simpatic al pielii (SSR), index senzorial tunel carpian , valori referinta);
- Software EMG Free-run, raster, free-raster, triggerred, raster, activitate spontana, analiza SMUP, analiza activitate volitionala, redare libe EMG, software pentru redare instanta semnal EMG, afisare Long Trace pentru revedere si analiza si valori de referinta);
- Software automat Multi-MUP; Software pattern interferenta;
- Software editare raport;
- Software Microsoft Office cu licenta;

- Software sistem operare Windows 10 Proff. 64 bit cu licenta

Ofertantul ... a declarat conformitatea prin documentul intitulat „Descriere ofertă”. Acest document este însă redactat exclusiv de ofertant și nu reprezintă o documentație tehnică oficială emisă de producătorul echipamentului.

Consideră petentul că un asemenea document nu poate fi asimilat documentației justificative cerute de Autoritatea Contractantă, întrucât:

- Conform caietului de sarcini, „Specificațiile tehnice și de calitate aferente produselor ofertate, incluse în propunerea tehnică, trebuie să fie susținute obligatoriu de documentații originale integrale și actuale (sau copii ale

documentațiilor originale) - Certificat CE, Declarație de conformitate, fișe tehnice/pliante/cataloge sau orice alte documente emise de producător, din care să reiasă toate specificațiile tehnice înscrise în caietul de sarcini".

- Documentul prezentat („Descriere ofertă”) nu este emis de producător, ci redactat unilateral de ofertant, nefiind astfel apt să confirme în mod obiectiv îndeplinirea tuturor specificațiilor solicitate.

- Deși în Declarația generală - OFERTA TEHNICĂ LOT 3, punctul 6, ... afirmă că „documentele prezentate sunt originale Natus și traduse în limba română”, în realitate documentația depusă nu conține toate cerințele tehnice detaliate din caietul de sarcini.

- Autoritatea Contractantă nu a solicitat clarificări în acest sens, deși lipsa menționării explicite a tuturor funcționalităților și componentelor este evidentă.

În concluzie, petentul consideră că prezentarea unui document întocmit exclusiv de ofertant, fără susținere integrală prin documentație tehnică oficială a producătorului, nu respectă cerințele obligatorii din caietul de sarcini și nu poate constitui dovadă suficientă a conformității tehnice.

2. Cerinta: *"Viteza derulare: 0,1 ms/div - 5 s/div"*

Ofertantul ... a declarat conformitatea prin "Prospect pag. 1 - Achiziție - Viteza derulare 0,2 ms/Div - 12 s/Div (funcție de testul utilizat)".

Astfel, se poate constata că valoarea minimă oferită (0,2 ms/div) este o valoare inferioară față de limita impusă prin caietul de sarcini (0,1 ms/div). Această diferență, chiar dacă aparent numeric este redusă, are consecințe tehnice semnificative, întrucât viteza de derulare reprezintă un parametru critic în obținerea unei rezoluții temporale suficiente pentru analiza precisă a semnalelor.

Practic, o valoare de 0,2 ms/div indică faptul că echipamentul are o rezoluție temporală de două ori mai slabă decât cea solicitată (0,1 ms/div), ceea ce limitează capacitatea de a detecta și interpreta corect potențialele rapide, afectând acuratețea investigației neurofiziologice.

Această neîncadrare în specificația minimă nu poate fi compensată prin alte funcționalități sau setări, deoarece este determinată de arhitectura hardware și de performanța sistemului de achiziție, fiind astfel o limitare structurală a echipamentului.

Această specificație reprezintă o limitare intrinsecă a echipamentului, determinată de arhitectura hardware și de designul sistemului de achiziție, și nu poate fi modificată sau îmbunătățită ulterior nici de producător, nici prin actualizări software, motiv pentru care neîncadrarea în cerința din caietul de sarcini este definitivă și iremediabilă.

Autoritatea Contractantă nu a solicitat clarificări în acest sens, potrivit art. 137 alin. (3) lit. a) din HG nr. 395/2016, *„Oferta este considerată neconformă în următoarele situații: a) nu satisface în mod corespunzător cerințele caietului de sarcini”*.

Având în vedere neîncadrarea evidentă a specificațiilor tehnice declarate de ofertant în limitele obligatorii prevăzute în caietul de sarcini, petentul consideră că oferta tehnică este neconformă și trebuia respinsă în temeiul art. 215 alin. (5) din Legea 98/2016 coroborat cu art. 137 alin. (3) lit. a) din HG nr. 395/2016.

3. Cerinta: *"Dimensiuni approx.: 396 x 348 x 79 mm"*

Ofertantul ... a declarat conformitatea prin documentul „Prospect pag. 2 - Date mecanice”, indicând dimensiunile 390 x 340 mm, fără a menționa înălțimea solicitată de 79 mm.

Mai mult, în același document (Prospect pag. 2) este menționată o „Înălțime totală 1180 - 1310 mm (de la podea la partea superioară a ecranului)”, valoare care nu are legătură cu specificația din caietul de sarcini, referită la dimensiunile unității centrale/echipamentului propriu-zis și nu la ansamblul montat pe trolu.

Această omisiune indică faptul că ofertantul nu a prezentat informații clare și complete pentru a demonstra respectarea cerinței tehnice. Dimensiunile fizice ale echipamentului sunt parametri constructivi stabiliți de producător și nu pot fi modificați ulterior prin configurare sau ajustare software; prin urmare, lipsa confirmării explicite a înălțimii de 79 mm echivalează cu neîndeplinirea specificației minime obligatorii prevăzute în caietul de sarcini.

4. Cerinta: *"Garanție / Termen de valabilitate. Toate produsele vor fi în termen de valabilitate, la momentul livrării, pentru cel puțin perioada solicitată pentru fiecare produs. Garanția produselor trebuie să fie de minim 24 luni de la livrare. Garanția trebuie să fie valabilă de la data livrării și recepției cantitativă și calitativă a produselor. Garanția certifică faptul că produsele sunt în conformitate cu specificațiile contractului, fără costuri suplimentare. Toate produsele trebuie să fie acoperite de garanție pentru cel puțin perioada solicitată pentru fiecare produs. Perioada de garanție începe de la data recepției cantitativă și calitativă a produselor. Ofertantul are obligația de a garanta că produsele furnizate prin contract sunt sigilate și nu prezintă vicii ascunse. Garanția trebuie să acopere toate costurile rezultate din remedierea defectelor în perioada de garanție, inclusiv, dar fără a se limita la:*

- i demontare, inclusiv închirierea de unelte speciale necesare pe durata intervenției (daca este aplicabil);*
- ii ambalaje, inclusiv furnizarea de material protector pentru transport (carton, cutii, lăzi etc.);*
- iii transport prin intermediul transportatorului, inclusiv de transport internațional (daca este aplicabil);*
- iv diagnoza defectelor, inclusiv costurile de personal;*
- v repararea tuturor componentelor defecte sau furnizarea unor noi componente;*
- vi înlocuirea părților defecte;*
- vii despachetarea, inclusiv curățarea spațiilor unde se efectuează intervenția;*
- viii instalarea în starea inițială;*
- ix testarea pentru a asigura funcționarea corectă;*
- x repunerea în funcțiune."*

Ofertantul a răspuns prin Declarația generală ofertă, pct. 1 și pct. 7:

- termenul de garanție este de 24 luni de la instalare, punere în funcțiune și instruirea personalului;
- se asigură montarea, transportul internațional și intern, diagnoza defectelor, repararea sau înlocuirea componentelor, curățarea sistemelor (dar nu și curățenia spațiului, menționând explicit „nu suntem firmă de curățenie”).

Prin această precizare, ofertantul recunoaște că nu va respecta cerința din caietul de sarcini referitoare la „despachetarea, inclusiv curățarea spațiilor unde se efectuează intervenția”.

Această excludere reprezintă o abatere explicită de la cerințele obligatorii, iar conform art. 137 alin. (3) lit. a) din HG nr. 395/2016, o ofertă este considerată neconformă atunci când *„nu satisface în mod corespunzător cerințele caietului de sarcini”*.

Contestatorul precizează că în cadrul procedurii, înainte de termenul limita de depunere, ofertantul ..., ar fi avut ocazia să subcontracteze "o firmă de curatenie" pentru a îndeplini cerința dacă acesta nu dorea să își asume o astfel de activitate. Totodată, a avut ocazia să solicite clarificări în termenul legal pentru a elimina cerința.

Având în vedere că perioada de garanție și obligațiile aferente trebuie îndeplinite în integralitatea lor, iar neîndeplinirea unei singure obligații impuse constituie motiv de respingere, contestatorul apreciază că oferta tehnică depusă de ... trebuia declarată neconformă și eliminată din procedură.

Ulterior, Autoritatea Contractantă a solicitat clarificarea nr. ..., în care a reiterat obligația: *„După livrarea și instalarea echipamentelor, contractantul va elimina toate deșeurile rezultate și va lua măsurile adecvate pentru a aduna toate ambalajele și eliminarea acestora de la locul de instalare”*.

Ofertantul ... a răspuns: *„Sistemul vine ambalat într-o ladă de lemn al cărei preț este inclus în valoarea echipamentului. Astfel, această ladă de lemn devine proprietatea entității achizitoare. Alte deșeuri rezultate vor fi eliminate de către Menționăm că unele cutii din carton vor trebui păstrate de achizitor pe perioada de garanție a sistemului (2 ani), deoarece, în caz de defecțiune, piesele defecte se returnează la producător în cutiile originale”*.

Contestatorul arată că, în primul rând, lada de lemn reprezintă ambalajul produsului, iar în realitate la orice produs ambalajul este inclus în preț. Astfel, ... a refuzat a doua oară să respecte caietul de sarcini.

În al doilea rând, prin acest răspuns, ofertantul declară explicit că nu va respecta o altă cerință din caietul de sarcini conform căreia *„garanția trebuie să acopere toate costurile rezultate din remedierea defectelor în perioada de garanție, inclusiv, dar fără a se limita la: (ii) ambalaje, inclusiv furnizarea de material protector pentru transport (carton, cutii, lăzi etc.)”*.

Se reține că obligația privind furnizarea de ambalaje în perioada de garanție nu este respectată, întrucât ofertantul transferă această responsabilitate către autoritatea contractantă, condiționând-o de păstrarea unor ambalaje originale pe toată durata garanției.

Totodată prin "LEGE nr. 249 din 28 octombrie 2015" "Se interzice condiționarea, sub orice formă, a drepturilor legale ale consumatorilor referitoare la garanția produsului cumpărat de păstrarea ambalajului."

Deși, prin declarații explicite, ofertantul ... a refuzat în mod repetat să respecte cerințele caietului de sarcini, autoritatea contractantă a admis oferta acestuia fără a exista un temei legal.

Această abordare contravine în mod direct cerințelor caietului de sarcini și reprezintă o neconformitate tehnică evidentă. Autoritatea Contractantă nu avea temei legal să accepte oferta, întrucât, potrivit art. 215 alin. (5) din Legea nr. 98/2016 coroborat cu art. 137 alin. (3) lit. a) din HG nr. 395/2016, oferta care

nu respectă integral cerințele din caietul de sarcini este neconformă și trebuia respinsă.

În continuare, petentul prezintă motive pentru care autoritatea contractantă a încălcat tratamentul egal, conform "Lege 98/2016 Art. 2. - (2) Principiile care stau la baza atribuirii contractelor de achiziții publice și a organizării concursurilor de soluții sunt: a) nediscriminarea; b) tratamentul egal; c) recunoașterea reciprocă; d) transparența; e) proporționalitatea; f) asumarea răspunderii."

Se menționează că ... a fost eliminat din procedura, conform "Comunicare privind rezultatul procedurii de atribuire Nr. înregistrare: ... pentru următoarele motive:

"Oferta nu satisface în mod corespunzător cerințele caietului de sarcini:

- *Sampling rate produs oferat este de 16 Biti iar prin caietul de sarcini se solicita sampling rate 24 biti. Vezi "TDS Surpass" pagina 1 referința 12. Mai mult, prin răspuns consolidat la solicitările la clarificări la documentația de atribuire, nu se accepta "Sampling rate: minim 16 bit cu 48 kHz per canal"*

- *Produsul oferat nu are configurație de 3 canale, conform cerințelor caietului de sarcini. Vezi "Brosura Surpass 2", pagina 1, referința 1 - Produsul oferat nu are o undă formată din minim 4800 puncte conform cerințelor caietului de sarcini. Vezi "TDS Surpass" pagina 1 referința 28.*

- *Produsul oferat are CMRR 120 dB, iar prin caiet de sarcini se solicita CMRR >124 dB. Vezi Vezi "TDS Surpass" pagina 1 referința 16. Mai mult, prin răspuns consolidat la solicitările la clarificări la documentația de atribuire, nu se accepta "CMRR >124 dB"*

- *Ofertantul nu precizează care sunt operațiunile de mentenanță preventivă și periodicitatea acestora - Ofertantul nu prezintă declarație privind asigurarea de back up pentru efectuarea investigațiilor necesare, astfel încât să nu fie afectată activitatea autorității contractant, pentru un produs ce nu poate fi reparat într-o perioadă de maxim 30 de zile de la sesizarea defectiunii*

- *Ofertantul nu prezintă informații privind un punct de contact dedicat personalului autorizat al Autorității Contractante unde se poate semnală orice problemă/defecțiune sau se poate solicita suport tehnic Contractantului în gestionarea unui incident, disponibil de luni până vineri între orele 9.00 - 16.00, pentru a se asigura că orice situație semnalată este tratată cu promptitudine.*

- *Ofertantul nu prezintă declarație pe proprie răspundere privind cerințele caietului de sarcini: „Dacă produsul nu corespunde calitativ sau cantitativ, autoritatea contractantă are dreptul să respingă produsul defect iar ofertantul are obligația de a înlocui într-un termen de maxim 2 zile produsul refuzat"*

- *Ofertantul prezintă: - Document privind configurația echipamentului în limba engleză și limba română fără traducere autorizată - Document specificații tehnice produs în limba engleză și limba română fără traducere autorizată".*

Conform Legea 98/2016 Art. 2 (2) lit. b) - tratamentul egal, toți ofertanții trebuie să fie tratați identic pe parcursul procedurii de achiziție publică, inclusiv în ceea ce privește accesul la clarificări.

În cazul de față, contestatorul susține că :

•... nu a primit solicitari de clarificare care ar fi putut să îi permită explicarea ofertei pentru a respecta cerințele caietului de sarcini.

•... a beneficiat de clarificări detaliate din partea autorității contractante, ceea ce i-a permis să își completeze oferta pentru a fi acceptată, chiar dacă oferta nu respecta integral cerințele tehnice, respectiv:

-6. Informații privind Menținerea preventivă în perioada de garanție, inclusiv operațiunile de mentenanță preventivă și periodicitatea acestora, precum și documente care confirmă/atestă că dispune de personal abilitat și calificat să presteze realizarea serviciilor de întreținere / reparare/ punere în funcțiune pentru echipamentul care face obiectul contractului (certificate de calificare, CV, etc.).

-7. Pentru un produs ce nu poate fi reparat într-o perioadă de maxim 30 de zile de la sesizarea defectiunii, furnizorul va asigura back-up pentru efectuarea investigațiilor necesare, astfel încât să nu fie afectată activitatea autorității contractante. În acest sens, furnizorul va atașa propunerii tehnice o declarație prin care își asumă cerința

-9. Contractantul va asigura un punct de contact dedicat personalului autorizat al Autorității Contractante unde se poate semnală orice problemă/defecțiune sau se poate solicita suport tehnic Contractantului în gestionarea unui incident, disponibil de luni până vineri între orele 9.00 - 16.00, pentru a se asigura că orice situație semnalată este tratată cu promptitudine

-2. Timpul maxim de instalare și punere în funcțiune - maxim 2 zile lucrătoare de la recepția cantitativă, în timpul programului de lucru al autorității contractante (orele 07-15)

-11. traducere autorizată în limba română a broșurilor, declarațiilor de conformitate, certificatului ISO 13485 și certificatului CE nr. MDR 730073

Această diferență de tratament între ofertanți creează un avantaj nejustificat pentru ... și reprezintă o încălcare clară a principiului tratamentului egal, prevăzut de lege. Toți participanții trebuie să aibă acces la aceleași informații și clarificări în aceeași etapă a procedurii.

În concluzie Oferta tehnică depusă de ... nu respectă în mod corespunzător cerințele caietului de sarcini, prin:

- lipsa documentației tehnice oficiale a producătorului;
- neîncadrarea în specificațiile critice de viteză de derulare și dimensiuni;
- neîndeplinirea integrală a obligațiilor de garanție și servicii postlivrare.

În plus, autoritatea contractantă a acordat clarificări favorizate doar către ..., ceea ce a creat un avantaj nejustificat și reprezintă o încălcare a principiului tratamentului egal conform Legea 98/2016, Art. 2 (2) lit. b.

Prin urmare, contestatorul apreciază că oferta tehnică a ... trebuia declarată neconformă și eliminată din procedura de achiziție.

Prin adresa nr. înregistrată la Consiliu sub nr. ... autoritatea contractantă formulează punct de vedere la contestația depusă de ... în referire la lotul 3 al procedurii de atribuire în dezbatere, învederând faptul că mențiunile contestatoarei sunt nefondate, pentru următoarele considerente:

Argumentul potrivit căruia cerințele tehnice nu ar fi fost dovedite, ci conformitatea ar fi fost numai declarată de către ofertantul prin documentul intitulat "Descriere ofertă", nu este susținut, în contextul în care ofertantul a prezentat documentația tehnică solicitată.

De altfel, însăși contestatoarea a menționat, la fila 7 a contestației, faptul că autoritatea contractantă i-a solicitat ofertantului clarificări vizând "traducerea autorizată în limba română a broșurilor, declarațiilor de conformitate, certificatului". Or, din moment ce Autoritatea a indicat expres documentele tehnice pentru care era necesară clarificarea cu privire la traducerea autorizată în limba română, înseamnă că aceste documente erau anexate ofertei.

Ca răspuns, ofertantul a evidențiat că, în conformitate cu noul Regulament MDR, certificatele producătorului Natus sunt în limba producătorului (Engleza - una dintre limbile oficiale a UE) și sunt traduse de producător în toate celelalte limbi ale membrilor UE (obligație prin MDR). Toate traducerile se află pe site-ul confidențial al Natus-distribuitori.

Totodată, documentul "Descriere ofertă" conține precis codurile de vânzare oferite în Formularul de Oferta, coduri ce se regăsesc în lista de pachetaj ce vine cu sistemul medical, precum și în lista de prețuri a producătorului, listă de prețuri care este strict confidențială.

Așadar, dovada îndeplinirii cerințelor tehnice a fost făcută cu documente specifice prevăzute în caietul de sarcini, nerezultând numai din descrierea ofertei, așa cum tendențios a arătat contestatoarea.

Referitor la cerința privind viteza de derulare (0,1 ms/div - 5 s/div), Autoritatea arată faptul că echipamentul ofertat de societatea respectiv echipamentul Natus are viteza de derulare 0,2 ms/div - 12 s/div, care respectă intervalul solicitat în caietul de sarcini.

Consideră Autoritatea ca obiecția nu este relevantă, deoarece pe ecranul sistemului EMG sunt 10 diviziuni și avem 4800 de puncte per canal, per forma de undă și convertor analog/digital pe 24 biti nu pe 16 biti.

Totodată, lipsa unei indicări exprese a înălțimii unității centrale/echipamentului propriu-zis nu reprezintă o neîndeplinire a specificației minime obligatorii prevăzute în caietul de sarcini, față de următoarele motive:

- dimensiunile au fost stabilite cu aproximație;
- ofertantul declarat câștigător a indicat expres celelalte două dimensiuni;
- însăși contestatoarea a evidențiat că din documentul Prospect pag 2 - Date mecanice reiese înălțimea totală de 1180-1310 mm (de la podea la partea superioară a ecranului) și nu are niciun argument care să susțină că înălțimea unității centrale (care face parte din înălțimea totală_ nu ar respecta dimensiunea aproximativă cerută.

În plus, trebuie subliniat faptul că pentru analiza echipamentului (Sistem electromiograf 3 canale cu trolu) ce face obiectul lotului 3 - EMG vizat de contestație sunt importante cerințele privind rata de eșantionare ... iar nu dimensiunile aparatului.

Cu privire la păstrarea ambalajelor originale, Autoritatea susține că faptul că ofertantul ... NU condiționează pierderea garanției de păstrarea ambalajelor, ci face numai referire la păstrarea ambalajelor originale pe perioada garanției. În aceste condiții, dar și pentru că Autoritatea nu are calitatea de consumator, se menționează că invocarea Legii nr. 249/2015 este străină de obiectul cauzei.

Tot astfel, efectuarea curățeniei a fost stabilită în condițiile în care despachetarea echipamentului ar fi cauzat deranj/murdărie (cerința este următoarea "despachetarea, inclusiv curățarea spațiilor unde se efectuează

intervenția"). Astfel, cerințele caietului de sarcini nu impuneau efectuarea curățeniei de către furnizor, în orice condiții, ci numai dacă despachetarea implica/ presupunea curățarea spațiului, iar intervenția respectivă nu ar fi putut în nicio situație să necesite angajarea/subcontractarea unei firme de curățenie, ci strict înlăturarea ambalajelor rămase în urma despachetării. Curățenia în cadrul spațiilor aparținând spitalelor publice, cum este cazul autorității contractante, trebuie să respecte anumite standarde și protocoale specifice, neputând fi necesare astfel de operațiuni de curățenie și angajarea de firme de curățenie pentru simpla preluare a unor ambalaje.

Așadar, ofertantul declarat câștigător nu a recunoscut că nu va respecta cerința din caietul de sarcini, așa cum se afirmă de contestator, ci a indicat că modalitatea de livrare a produsului său nu necesită înlăturarea ambalajelor, deranjul/murdărirea spațiului și efectuarea curățeniei.

În privința pretensei încălcări a tratamentului egal, se arată că oferta societății ... a fost declarată neconformă, întrucât nu satisface în mod corespunzător cerințele caietului de sarcini, astfel cum au fost redată în cuprinsul adresei de comunicare a rezultatului procedurii lot 3.

Or, solicitarea de clarificări în cazul contestatoarei ... ar fi determinat modificarea ofertei, aspect nepermis de legislația achizițiilor publice.

În schimb, din cuprinsul solicitării de clarificări adresate ofertantului SRL, în conformitate cu art. 209 din Legea 98/2016, coroborat cu art. 134 alin. 1 din HG 395/2016, cu modificările și completările ulterioare, rezultă că acestui ofertant i s-a cerut strict să clarifice modalitatea de îndeplinire a unor cerințe din caietul de sarcini.

Ofertantul ... a răspuns la punctele 6, 7, 9 și 2 din solicitarea de clarificări, puncte criticate de contestatoare și care vizează mentenanța preventivă, reparația unui produs într-o perioadă de maxim 30 zile, punct de contact dedicat pentru beneficiar, timp de instalare să fie de maxim 2 zile de la recepția cantitativă, sens în care a dat DECLARAȚIA GENERALĂ OFERTĂ TEHNICĂ, în care a evidențiat: valabilitatea garanției (pct. 1), timpul de intervenție la beneficiar (pct. 2), termen de post- garanție (pct.3).

Referitor la semnarea notei de recepție în 2 ore de la livrare, Autoritatea susține faptul că nota de recepție se semnează în momentul când echipamentul este funcțional și are testele de funcționare făcute.

Totodată, cu privire la punctul 11 din solicitarea de clarificări, punct de asemenea contestat, așa cum a arătat Autoritatea supra, în conformitate cu noul Regulament MDR, certificatele producătorului Natus sunt în limba producătorului (Engleza - una dintre limbile oficiale a UE) și sunt traduse de producător în toate celelalte limbi ale membrilor UE (obligație prin MDR). Toate traducerile se află pe site-ul confidențial al Natus-distribuitori.

Ca atare, se observă faptul că solicitarea de clarificări adresată ofertantului declarat câștigător nu a fost formulată pentru a-i asigura acestuia nici completarea sau modificarea ofertei și nici vreun avantaj nejustificat față de celălalt ofertant (contestator), în cazul căruia nici măcar nu se contestă că nu îndeplinea cerințele tehnice din caietul de sarcini și, deci, a prezentat o ofertă neconformă.

Lecturând art. 209 alin. (1) din Legea nr. 98/2016, reiese în mod neechivoc faptul că solicitarea de clarificări este un drept al autorității contractante, nu o

obligatie. Mai mult, alineatul 2 al aceluiași articol desființează ideea obligativității, stipulând că utilizarea acestui drept ar trebui să fie una atent decisă, întrucât "Autoritatea contractantă nu are dreptul ca prin clarificările/completările solicitate să determine apariția unui avantaj evident în favoarea unui ofertant/candidat".

Totodată, nu trebuie ignorate prevederile art. 179 din Legea nr. 98/2016 - care impun ofertantului să facă dovada îndeplinirii cerințelor privind capacitatea tehnică și profesională prin prezentarea, de informații și documente - precum și normele legale inserate în cuprinsul art. 137 alin. 1 și 3 al HG nr. 395/2016: *"(1) Comisia de evaluare are obligația de a respinge ofertele inacceptabile și neconforme. (3) În condițiile art. 215 alin. (5) din Lege, oferta este considerată neconformă în următoarele situații: a) nu satisface în mod corespunzător cerințele caietului de sarcini"* (care dispun în sensul obligației autorității contractante de a respinge ofertele neconforme).

În plus, legislația specifică - art. 215 alin. 5 din Legea nr. 98/2016 - este neechivocă în definirea noțiunii de ofertă neconformă: *"Oferta este considerată neconformă dacă nu respectă cerințele prezentate în documentele achiziției, a fost primită cu întârziere, prezintă indicii de înțelegeri anticoncurențiale sau corupție sau a fost considerată de autoritatea contractantă ca fiind neobișnuit de scăzută"*. Este un fapt notoriu acela că documentele achiziției includ și fișa de date a acesteia.

Or, raportat la dispozițiile legale invocate, omisiunea contestatoarei de prezentare a dovezilor care atestau respectarea cerințelor din documentele achiziției se sancționează cu respingerea ofertei ca neconformă și nu poate fi acoperită/suplinită cu documentele/precizările ce ar putea fi, eventual, depuse ulterior.

Pentru toate aceste motive, autoritatea contractantă solicită respingerea, ca nefondată, a contestației formulate de către

Cu adresele nr. ... și nr., Consiliul a pus în discuția părților excepția lipsei de interes a contestației, având în vedere că petentul nu aduce critici cu privire la respingerea ofertei sale, acesta prezentând argumente doar în susținerea caracterului neconform al ofertei desemnată câștigătoare.

Prin adresa nr. ... înregistrată la Consiliu sub nr., autoritatea contractantă solicită admiterea excepției lipsei de interes și pe cale de consecință, respingerea contestației formulată de ..., întrucât în motivarea contestației, petentul nu a susținut faptul că oferta sa ar fi îndeplinit cerințele tehnice stabilite în caietul de sarcini, ci a evidențiat strict neîndeplinirea unor cerințe tehnice de către ofertantul declarat câștigător

Cu adresa înregistrată la Consiliu sub nr., contestatorul depune punct de vedere față de excepția lipsei de interes invocată, din oficiu, de către CNSC, precizând următoarele:

Prin Raportul procedurii nr. ... și Comunicarea privind rezultatul procedurii nr. ..., autoritatea contractantă:

- a declarat admisibilă și câștigătoare oferta depusă de ..., și
- a respins oferta ..., considerând-o „neconformă”.

Contestația are ca obiect anularea rezultatului procedurii și, după caz, anularea procedurii de atribuire pentru lotul 3, având în vedere că:

- oferta ... nu respectă cerințele tehnice minime din caietul de sarcini;

- autoritatea contractantă a aplicat un tratament inegal între ofertanți, oferind clarificări doar unuia dintre ei.

Prin urmare, niciuna dintre oferte nu este conformă, iar procedura trebuia anulată.

Contestatorul susține că își menține în integralitate contestația formulată, întrucât interesul acesteia este pe deplin justificat. Scopul demersului este asigurarea respectării principiilor legalității și tratamentului egal în derularea procedurii de achiziție publică.

Se apreciază că autoritatea contractantă nu poate respinge oferta unui operator economic pentru motive de neconformitate tehnică, menținând totodată în competiție alte oferte aflate în situații similare sau chiar mai grave, fără a încălca principiul tratamentului egal.

Contestatorul precizează că autoritatea contractantă nu a solicitat clarificări în ceea ce privește oferta sa, în timp ce, pentru operatorul economic ..., au fost formulate mai multe solicitări de clarificare.

Acestea au permis completarea documentației și modificarea propunerii tehnice inițiale, fapt ce reprezintă un tratament diferențiat, fiind interzisă modificarea propunerii tehnice prin clarificări potrivit art. 134 alin. (6) din H.G. nr. 395/2016

Prin urmare, contestatorul subliniază că nu se poate susține lipsa de interes a contestației, întrucât admiterea acesteia ar produce efecte directe asupra rezultatului procedurii - fie prin anularea acesteia, fie prin reevaluarea ofertelor în condiții de egalitate.

În consecință, petentul menține solicitarea de anulare a rezultatului procedurii pentru lotul 3, iar în subsidiar, solicită anularea întregii proceduri, în situația în care se constată că nicio ofertă depusă nu respectă cerințele tehnice obligatorii.

Prin adresa înregistrată la CNSC cu nr. ..., ... a depus, în original, recipisa de consemnare a cauțiunii nr. ..., emisă de CEC Bank – Sucursala ..., în valoare de ... RON, potrivit dispozițiilor art. 61¹ din Legea nr. 101/2016.

Analizând documentele depuse la dosarul cauzei, Consiliul constată următoarele:

..., în calitate de autoritate contractantă, a organizat procedura de licitație deschisă, online, în vederea atribuirii contractului de achiziție publică având ca obiect „Furnizare aparate pentru fizioterapie și recuperare medicală” – 3 loturi, cod CPV 33100000-1. În acest sens a elaborat documentația de atribuire aferentă și a publicat în SEAP anunțul de participare nr. ..., criteriul de atribuire stabilit fiind „prețul cel mai scăzut”.

În Raportul procedurii nr., s-a consemnat pentru lotul 3 contestat depunerea a 2 oferte, respingerea ofertei contestatorului, precum și desemnarea ofertei depusă de ... câștigătoarea procedurii cu o propunere financiară de lei fără TVA.

Împotriva rezultatului procedurii de atribuire pentru lotul 3, consemnat în Raportul procedurii nr., ..., a depus contestația ce face obiectul dosarului nr.

Conform prevederilor art. 26 alin. (1) din Legea nr. 101/2016, Consiliul procedează cu întâietate la analizarea excepției lipsei de interes a contestației formulată de

Astfel, raportat la această excepție, Consiliul constată că sunt incidente următoarele dispoziții legale:

- art. 2 alin. (1) din Legea nr. 101/2016, potrivit căroră: *(1) Orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim printr-un act al unei autorități contractante sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri poate solicita anularea actului, obligarea autorității contractante la emiterea unui act sau la adoptarea de măsuri de remediere, recunoașterea dreptului pretins sau a interesului legitim, pe cale administrativ-jurisdicțională sau judiciară, potrivit prevederilor prezentei legi.*

- art. 3 alin. (1) lit. f) din același act normativ, potrivit căroră:

f) persoană care se consideră vătămată - orice operator economic care îndeplinește cumulativ următoarele condiții:

(i) are sau a avut un interes în legătură cu o procedură de atribuire; și

(ii) a suferit, suferă sau riscă să sufere un prejudiciu ca o consecință a unui act al autorității contractante, de natură să producă efecte juridice, ori ca urmare a nesoluționării în termenul legal a unei cereri privind o procedură de atribuire.

(2) Termenii și expresiile definite la alin. (1) se completează în mod corespunzător cu termenii și expresiile definite în legislația privind achizițiile publice, legislația privind achizițiile sectoriale, respectiv legislația privind concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii, după caz.

- art. 3 alin. (3) din Legea nr. 101/2016 stabilește că: *În sensul alin. (1) lit. f) pct. (i) se consideră că o persoană are sau a avut un interes în legătură cu o procedură de atribuire dacă nu a fost încă exclusă definitiv de la respectiva procedură. O excludere este definitivă în cazul în care a fost notificată candidatului/ofertantului interesat și fie a fost considerată legală de către Consiliu/instanță, fie nu mai poate face obiectul unei căi de atac.*

Totodată, Consiliul apreciază că sunt relevante, în cauză, dispozițiile art. 32 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care dispune că: *„Orice cerere poate fi formulată și susținută numai dacă autorul acesteia (...) d) justifică un interes” și dispozițiile art. 33 din Codul de procedură civilă, care prevăd că: „Interesul trebuie să fie determinat, legitim, personal, născut și actual (...).”*

Din dispozițiile legale invocate, rezultă că persoana care se adresează Consiliului cu o contestație, pentru a avea calitatea de persoană vătămată, trebuie să aibă sau să fi avut un interes legitim în legătură cu procedura și să fi suferit, să sufere sau să riște să sufere un prejudiciu urmare a unui act emis de către autoritatea contractantă cu încălcarea dispozițiilor legale în materia achizițiilor publice, iar interesul trebuie să îndeplinească următoarele cerințe: *să fie determinat, legitim, personal, născut și actual.*

Raportat la acest aspect, este avut în vedere că, deși nici Legea nr. 101/2016 și nici codul de procedură civilă nu definesc interesul, în doctrină s-a arătat că, prin acesta, se înțelege folosul practic imediat pe care îl are o parte pentru a justifica punerea în mișcare a acțiunii sale. Exercițiul dreptului de a formula o acțiune în justiție, precum și o contestație ca cea de față, cere o justificare, prin impunerea condiției interesului urmărindu-se evitarea unor litigii

lipsite de orice utilitate. Interesul, indiferent că este moral și/sau material, trebuie să fie *legitim, personal și direct, să fie născut și actual*.

În speța de față, contestația ... împotriva evaluării ofertei câștigătoare este lipsită de interes, întrucât din perspectiva textului art. 3 alin. (3) din Legea nr. 101/2016, mai sus evocat, o persoană are sau a avut un interes în legătură cu o procedură de atribuire *dacă nu a fost încă exclusă definitiv de la respectiva procedură. O excludere este definitivă în cazul în care a fost notificată candidatului/ofertantului interesat și fie a fost considerată legală de către Consiliu/instanță, fie nu mai poate face obiectul unei căi de atac*. Astfel, cum rezultă din documentele cauzei, potrivit Raportului procedurii nr. 37041/07.08.2025, oferta depusă de ... a fost declarată neconformă, în temeiul dispozițiilor art. 137 alin. (3) lit. a) din H.G. nr. 395/2016 întrucât nu satisface cerințele caietului de sarcini, fiind respinsă.

Conform aceluiași raport, pentru lotul 3, a fost declarată câștigătoare oferta ..., contestatorul luând la cunoștință de decizia adoptată de membrii comisiei de evaluare, respectiv respingerea ofertei sale ca neconformă și declararea ofertei depusă de ... ca fiind câștigătoare. Așa cum rezultă din cuprinsul contestației, ... nu a formulat critici împotriva deciziei de respingere a ofertei sale, ci doar împotriva deciziei de stabilire a ofertei câștigătoare.

În considerentele hotărârii CJUE în cauza C-131/16, Archus și Gama, instanța de la Luxemburg a reținut următoarele:

50 Trebuie amintit, în această privință, că articolul 1 alineatul (3) din Directiva 92/13 prevede că statele membre trebuie să asigure accesul la căile de atac, în temeiul unor norme detaliate pe care trebuie să le stabilească în acest sens, cel puțin oricărei persoane care are sau care a avut vreun interes în obținerea unui anumit contract și care a fost prejudiciată sau riscă să fie prejudiciată printr-o presupusă încălcare.

51 Fiind chemată să interpreteze dispozițiile echivalente ale articolului 1 alineatul (3) din Directiva 89/665/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1989 privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind aplicarea procedurilor care vizează căile de atac față de atribuirea contractelor de achiziții publice de produse și a contractelor publice de lucrări (JO 1989, L 395, p. 33, Ediție specială, 06/vol. 1, p. 237), Curtea a statuat deja că, în cadrul unei proceduri de atribuire a unui contract de achiziții publice, ofertanții au un interes legitim care înseamnă excluderea ofertei celorlalți în scopul obținerii contractului (a se vedea în acest sens Hotărârea din 4 iulie 2013, Fastweb, C100/12, EU:C:2013:448, punctul 33, Hotărârea din 5 aprilie 2016, PFE, C689/13, EU:C:2016:199, punctul 27, precum și Hotărârea din 21 decembrie 2016, Bietergemeinschaft Technische Gebäudebetreuung und Caverion Österreich, C355/15, EU:C:2016:988, punctul 29), indiferent care ar fi numărul participanților la procedură și numărul participanților care au introdus căi de atac (a se vedea în acest sens Hotărârea din 5 aprilie 2016, PFE, C689/13, EU:C:2016:199, punctul 29).

(...)

54 Astfel, în cadrul unei proceduri de atribuire a unui contract de achiziții publice în care au fost depuse două oferte și în care autoritatea contractantă a adoptat două decizii simultane, de respingere a ofertei unuia dintre ofertanți și, respectiv, de atribuire a contractului în favoarea celuilalt, instanța de trimitere este sesizată de ofertantul respins cu o cale de atac îndreptată împotriva acestor două decizii. În cadrul acestei căi de atac, ofertantul respins invocă excluderea ofertei ofertantului câștigător pentru lipsa conformității acesteia cu specificațiile caietului de sarcini.

55 Întro asemenea situație, ofertantului care a introdus calea de atac trebuie să i se recunoască un interes legitim în excluderea ofertei ofertantului câștigător, care poate conduce, eventual, la constatarea imposibilității autorității contractante de a efectua selecția unei oferte legale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 4 iulie 2013, Fastweb, C100/12, EU:C:2013:448, punctul 33, precum și Hotărârea din 5 aprilie 2016, PFE, C689/13, EU:C:2016:199, punctul 24).

56 Această interpretare este confirmată de dispozițiile articolului 2a alineatele (1) și (2) din Directiva 92/13, care prevăd expres un drept la o cale de atac al ofertanților care nu au fost excluși definitiv, în special împotriva deciziilor de atribuire a contractelor de achiziții publice adoptate de entitățile contractante.

Nu există niciun interes pentru a fi analizate criticile contestatorului ... aduse contracandidatei sale, câtă vreme oferta sa a fost respinsă, astfel decizia de respingere are caracter definitiv.

Fiind comunicată decizia de respingere a ofertei contestatorului și declararea ofertei câștigătoare, contestatorul ... trebuia să atace ambele decizii pentru a se considera că are interes în a formula contestație, în caz contrar interesul său neexistând.

Cu toate acestea, jurisprudența CJUE, reprezentată de cauzele C-131 / 16, C-100/ 12, C- 689/ 13, C-249/01, C-355/ 15 recunoaște posibilitatea contestării de către un ofertant exclus și a ofertelor admisibile ale celorlalți participanți, indiferent de numărul lor, sub condiția simultaneității celor două contestări. In masura în care această simultaneitate nu mai subzistă, ofertantului excius anterior definitiv nu i se mai recunoaște dreptul la o cale de atac.

Consiliul reține că, în speță, este pe deplin aplicabilă interpretarea de mai sus a CJUE, atât timp cât nu există o acțiune **simultană** a ..., împotriva deciziei de respingere a ofertei sale și împotriva deciziei privind admisibilitatea ofertei concurente, la lotul 3 contestat.

În același sens este practica judiciară care a reținut constant că este lipsită de interes contestația prin care ofertantul nu critică respingerea ofertei sale, ci atribuirea contractului unei oferte concurente, respectiv în situația în care nu formulează concomitent, prin aceeași cale de atac, critici privind atât situația propriei oferte, cât și cea a contracandidaților admisibili în procedură, respectiv, spre exemplu:

-Decizia civilă nr. ..., pronunțată de Curtea de Apel ..., în care s-a reținut:

(...) Cât timp oferta reclamantei este în mod definitiv inacceptabilă (ea necontestând acest aspect), aceasta nu a suferit, nu a suferă și nu riscă să sufere un prejudiciu ca urmare a declarării drept conformă a ofertei câștigătoare.

În acest sens, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a decis, în Hotărârea din 19 iunie 2003, cauza C-249/01, Werner Hackermuller împotriva Bundesimmobiliengesellschaft mbH (Big) și Wiwner Entwicklungsgesellschaft mbH fur den Donauraum AG (WED), că art.1 alin. 3 din Directiva 89/665 nu obligă statele membre să instituie căi de atac disponibile pentru orice persoană care dorește să obțină un contract de achiziție publică, ci le permite să solicite ca persoana în cauză să fi fost sau să riște să fi fost lezată de încălcarea pe care o invocă. Or, tocmai această soluție legislativă, identică celei consacrată în directivă, a fost opțiunea legiuitorului român.

Potrivit unei jurisprudențe constante a Tribunalului Uniunii Europene, respectiv Curții de Justiție a Uniunii Europene, o acțiune în anulare introdusă de o persoană fizică sau juridică nu este admisibilă decât în măsura în care această persoană are un interes să obțină anularea actului atacat (Hotărârea Tribunalului din 28 septembrie 2004, MCI/Comisia, T-310/00). Un astfel de interes presupune ca anularea actului atacat să poată avea, în sine, consecințe juridice (Hotărârea Tribunalului din 14 septembrie 1995, Antillean Rice Mills și alții/Comisia, T-408/93 și T-483/93) și ca acțiunea să poată astfel aduce, prin

rezultatul său, un beneficiu părții care a introdus-o (Hotărârea Curții din 25 iulie 2002, Union de Pequenos Agricultores/Consiliul, C-50/00 P).

Prin urmare, este necesar să se verifice dacă, în speță, o eventuală anulare a deciziei atacate poate crea un avantaj petentei, mai exact dacă eventuala respingere a ofertei declarată câștigătoare pentru lipsa de conformitate ar avea drept consecință atribuirea contractului de achiziții publice în cauză petentei-contestatoare, după cum se desprinde din Hotărârea Tribunalului din 10 decembrie 2009, Antwerpse Bouwwerken/Comisia, T-195/08.

În raport de cele arătate, instanța reține că analizarea conformității ofertei câștigătoare nu se fundamentează pe un interes al petentei în sensul celor mai sus arătate, astfel că aceasta din urmă nu poate fi considerată persoană vătămată” de decizia autorității contractante de a declara conformă oferta concurentă (...)."

Prin urmare, ..., acceptând decizia de respingere a ofertei sale, nu mai este operator economic implicat în procedura de atribuire, excluderea sa fiind una definitivă, după cum reglementează textul de lege susmenționat, deoarece nu mai poate face obiectul vreunei căi de atac.

De asemenea, interesul trebuie să fie, potrivit art. 3 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 101/2016, în legătură cu o procedură de achiziție la care petentul a participat, ori dezideratul de a obține o eventuală anulare a procedurii pentru lotul 3 nu poate fi apreciat ca fiind un interes în legătură cu prezenta procedură.

Faptul că anularea procedurii ar crea premisele declanșării unei alte proceduri nu demonstrează producerea unui prejudiciu concret contestatorului (condiție esențială pentru a fi considerată persoană vătămată) prin desemnarea, în această procedură, a unei alte oferte câștigătoare, căci prejudiciul nu poate fi raportat la un eveniment viitor (și eventual). De asemenea, anularea procedurii nu poate fi echivalată cu actualitatea interesului, ci presupune un interes viitor și nesigur.

În raport de cele mai sus reținute, împrejurarea că ofertantul contestator are interes în anularea deciziei autorității contractante de declarare câștigătoare a ofertei ... și respingerea acesteia, situație care i-ar putea profita, în cazul în care s-ar organiza o altă procedură prin participarea la noua procedură de atribuire, nu poate conduce la respingerea excepției invocate, pe de o parte, întrucât lipsa de interes a contestatorului ... se deduce din chiar conținutul dispozițiilor legale mai sus citate, iar, pe de altă parte, întrucât interesul în anularea procedurii este recunoscut unui ofertant respins numai în situația în care acesta formulează concomitent, prin aceeași cale de atac, critici privind atât situația propriei oferte, cât și cea a contracandidaților admisibili în procedură.

În consecință, luând în considerare cele mai sus menționate, în temeiul dispozițiilor art. 26 alin. (1) și (6) din Legea nr. 101/2016, Consiliul va respinge ca lipsită de interes contestația formulată de ..., în contradictoriu cu

Pentru aceste motive,
în baza legii și a mijloacelor de probă aflate la dosar,

CONSILIUL DECIDE:

În temeiul prevederilor dispozițiilor art. 26 alin. (1) și alin.(6) din Legea nr. 101/2016, respinge ca lipsită de interes contestația formulată de ..., în contradictoriu cu ..., în calitate de autoritate contractantă.

Prezenta decizie este obligatorie pentru părți, în conformitate cu dispozițiile art. 28 alin. (1) din Legea nr. 101/2016 și poate fi atacată cu plângere, în temeiul art. 29 din același act normativ, în termen de 10 zile de la comunicare.

PREȘEDINTE,

MEMBRU,

MEMBRU,

Redactată în 4 (patru) exemplare originale.